

RAPORT ANUAL 2024

Asociația CED România - Centrul de Excelență prin Diversitate

Anul 2024 a fost, pentru CED România, un an al așezării și al asumării. După o perioadă intensă de experimentare, pilotare și deschidere publică, 2024 a adus nevoia firească de claritate: claritate în direcții, în instrumente, în rolul pe care ni-l asumăm în ecosistemul accesibilității din România și din Europa.

A fost anul în care am închis proiecte emblematiche, dar și anul în care am decis să investim pe termen lung: în infrastructură, în oameni, în parteneriate și în soluții care pot fi replicate și scalate. Am fost validați internațional, am construit alianțe solide și am pus bazele unor inițiative care vor defini următorii ani ai organizației.

Mai presus de toate, 2024 a fost un an în care am reafirmat un principiu esențial: accesibilitatea nu se construiește din exterior, ci împreună cu persoanele cu dizabilități. Această abordare traversează toate proiectele noastre - de la cultură și patrimoniu, la tehnologie, educație și economie socială.

Bianca Carpușca, Președinte

Proiecte naționale

Timișoara culturală - oraș european, oraș al tuturor

<https://timisoara4all.eu>

Proiectul **„Timișoara culturală - oraș european, oraș al tuturor” (Timișoara4All)** a fost dezvoltat de CED România în contextul Programului Timișoara - Capitală Europeană a Culturii 2023, în perioada mai 2023 - ianuarie 2024. Obiectivul proiectului a fost acela de a crește accesul persoanelor cu dizabilități la patrimoniul cultural și construit al orașului și de a transforma Timișoara într-o destinație primitoare pentru publicul cu dizabilități.

Proiectul a pornit de la o realitate clară: deși oferta culturală a crescut semnificativ în anul Capitalei Culturale, accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități a rămas limitată, fragmentată și, de multe ori, tratată superficial. Timișoara4All și-a propus să răspundă acestei lacune printr-o intervenție concretă, demonstrativă și replicabilă.

Un element esențial al proiectului a fost implicarea persoanelor cu dizabilități în testarea și evaluarea soluțiilor propuse. Feedback-ul primit a contribuit la ajustarea conținutului și a modului de prezentare, evidențiind diferența dintre soluții „teoretic accesibile” și soluții funcționale în practică.

Componenta centrală a proiectului a fost realizarea, în perioada decembrie 2023 - ianuarie 2024, a expoziției „Feel the City”, un concept-pilot de expoziție accesibilă, dedicată patrimoniului construit al municipiului Timișoara. Expoziția a fost concepută pentru a permite accesul la informație culturală prin mijloace alternative celor vizuale, adresându-se în special persoanelor cu dizabilități vizuale, dar nu exclusiv.

În cadrul expoziției au fost prezentate:

- machete tactile 3D ale unor clădiri și spații reprezentative din Timișoara, realizate la scară și concepute pentru explorare prin atingere;
- planșe tactile și broșuri tactile;
- lucrări tactile de artă contemporană care reflectă diverse instanțe ale orașului;
- texte explicative adaptate, structurate clar și ușor de parcurs;

- descrieri audio în mai multe limbi gestionate prin platforma ArtEcho, o soluție audioghid pe care CED a dezvoltat-o în cadrul proiectului.

Proiectul **„Timișoara culturală - oraș european, oraș al tuturor”** s-a încheiat oficial în luna ianuarie 2024, odată cu finalizarea expoziției Feel the City. Această încheiere a reprezentat mai mult decât finalul unui proiect finanțat: a marcat un moment de sinteză și reflecție asupra modului în care patrimoniul cultural poate deveni cu adevărat accesibil.

Prin „Feel the City”, CED România a propus o schimbare de paradigmă. Patrimoniul construit al Timișoarei a fost transpus într-o experiență multisenzorială, care a permis înțelegerea orașului prin atingere, sunet, descriere și explorare ghidată. Machetele tactile, descrierile audio, explicațiile adaptate și integrarea tehnologiei digitale au transformat orașul într-un spațiu de învățare incluziv.

Pentru persoanele cu dizabilități, proiectul a însemnat acces real la conținut cultural. Pentru publicul larg, a fost o invitație la empatie și la o altă formă de a „citi” orașul. Pentru CED, proiectul a avut un rol fundamental de experiment și învățare organizațională. Experiența acumulată a stat la baza unor decizii strategice ulterioare, precum:

- dezvoltarea expertizei în realizarea de machete tactile;
- investiția într-un centru de imprimare 3D;
- integrarea accesibilității culturale ca direcție distinctă de lucru;
- fundamentarea unor proiecte ulterioare la nivel național și european;

Parteneriat strategic cu Accenture România

Anul 2024 a marcat începutul unui parteneriat strategic cu Accenture România, construit pe valori comune: impact social, utilizarea responsabilă a tehnologiei și dezvoltarea de soluții strategice în domeniul accesibilității și al incluziunii.

Campania națională „O Familie de Milioane”

<https://ofamiliedemilioane.ro>

Ideea campaniei naționale de conștientizare a dizabilității „O Familie de Milioane” pornește de la faptul că familia reprezintă spațiul de siguranță pentru multe persoane cu dizabilități. Inițiativa își propune să crească nivelul de conștientizare al publicului larg, să faciliteze comunicarea și contactul dintre persoanele cu dizabilități și restul comunității și să contribuie la un climat social în care relaționarea devine mai firească și mai deschisă.

În anul 2024 a fost definit conceptul campaniei, iar CED a demarat realizarea unui studiu care urmărește să compare perspectivele persoanelor cu dizabilități, ale aparținătorilor și ale persoanelor fără dizabilități, cu scopul de a identifica diferențele de percepție, nevoile reale și barierele de interacțiune existente și a fundamenta astfel strategia campaniei.

Lansarea campaniei este planificată pentru primul trimestru al anului 2025.

Cum percep românii integrarea persoanelor cu dizabilități în societate?

Un studiu despre atitudini, percepții și bariere sociale,
parte din campania națională „O familie de milioane”

Platforma Romania-accesibilă.ro

<https://romania-accesibila.ro>

Am demarat dezvoltarea inițială a platformei România-accesibilă.ro. Platforma este concepută ca un hub național de resurse în domeniul accesibilității, care va reuni:

- informații despre standarde și legislație;
- studii și analize relevante;
- ghiduri practice și exemple de bună practică;
- resurse pentru profesioniști și instituții;
- module de training;

România-accesibilă.ro este gândită ca un instrument de lucru și de

învățare, nu doar ca un site informativ. Lansarea platformei este planificată pentru a doua parte a anului 2025.

Proiecte internaționale

Open Buildings of Europe - Good practices collection as tools for accessibility audits (OBLIGE)

<https://moveointernational.com/open-buildings/>

Proiectul Open Buildings of Europe - Good practices collection as tools for accessibility audits este o inițiativă europeană finanțată prin Programul Erasmus+, înscrisă în cadrul acțiunii Parteneriate de mică anvergură în domeniul formării profesionale (VET - Vocational Education and Training).

- Cod proiect: 2023-2-AT01-KA210-VET-000177133
- Durată: aprilie 2024 - septembrie 2025
- Finanțare: Programul Erasmus+

Proiectul este implementat de un consorțiu transnațional alcătuit din:

- MOVEO - Verein für soziale Nachhaltigkeit und Inklusion von Menschen mit Behinderungen (Austria) - lider de parteneriat
- Türkiye Genclik Birliği Dernegi (Turcia)
- Asociația CED România - Centrul de Excelență prin Diversitate (România).

Proiectul pornește de la o problemă comună în majoritatea statelor europene: accesibilitatea este frecvent abordată formal, prin respectarea măcar parțială a unor cerințe minime sau prin soluții izolate, fără o înțelegere reală a experienței utilizatorilor și fără instrumente practice de evaluare și îmbunătățire. Open Buildings își propune să reducă acest decalaj printr-o abordare aplicată, centrată pe utilizator și pe contextul real al clădirilor existente, inclusiv al celor cu valoare patrimonială.

În cadrul proiectului, bunele practici identificate în diferite țări europene sunt analizate, documentate și transformate în repere concrete pentru audituri de accesibilitate, cu scopul de a sprijini:

- profesioniștii care realizează evaluări de accesibilitate;
- administratorii de clădiri și spații publice;
- instituțiile culturale și turistice;
- factorii de decizie locali;

Un element definitoriu al proiectului este abordarea participativă, care presupune implicarea persoanelor cu dizabilități în procesul de analiză și evaluare, nu doar ca beneficiari finali, ci ca experți ai propriei experiențe.

În cadrul Open Buildings, CED România contribuie cu expertiză în domeniul accesibilității culturale și al evaluării participative, cu un accent special pe:

- accesibilitatea clădirilor culturale și a patrimoniului construit;
- integrarea soluțiilor fizice și digitale;
- corelarea evaluărilor de accesibilitate cu experiența reală a utilizatorilor;

Experiența acumulată de CED România în proiecte precum Feel the City, accesibilizarea Muzeului Apei din Timișoara și dezvoltarea aplicației Audara este valorificată în cadrul Open Buildings ca bază de reflecție și transfer de bune practici.

Un moment-cheie al proiectului în 2024 a fost organizarea la București a primei întâlniri transnaționale a partenerilor, coordonată de CED România.

Întâlnirea a avut un caracter aplicat și a inclus:

- vizite de studiu în spații cu funcțiuni diferite (culturale, religioase și hoteliere);
- discuții cu stakeholderi locali;
- sesiuni de lucru dedicate analizei experienței utilizatorilor și a limitelor soluțiilor existente;

Vizita a permis evaluarea concretă a accesibilității în clădiri deschise publicului, evidențiind diferențele dintre conformitatea formală și accesibilitatea funcțională. Discuțiile purtate au subliniat faptul că, în lipsa unor instrumente clare și a unei metodologii unitare, accesibilitatea rămâne dificil de evaluat și de îmbunătățit în mod sistematic.

În cadrul proiectului, Audara este poziționată ca:

- instrument-cheie de sprijin pentru audituri de accesibilitate;
- mijloc de structurare și documentare a observațiilor din teren;
- platformă care poate integra bunele practici identificate în Open Buildings;

Aplicația va fi pilotată în 2025 la Viena și Ankara, urmând să fie testată în contexte culturale și urbane diferite, inclusiv în raport cu clădiri existente și spații cu valoare patrimonială cu funcțiuni de muzeu, cazare și lăcaș de cult.

Open Buildings contribuie la schimbarea modului în care este abordată accesibilitatea clădirilor, mutând accentul:

- de la conformitate formală la experiență reală;
- de la soluții izolate la abordări integrate;
- de la evaluări abstracte la instrumente de lucru aplicabile;

Pentru CED România, proiectul reprezintă un cadru esențial de învățare, testare și poziționare europeană. Concluziile și bunele practici identificate în cadrul Open Buildings influențează direct dezvoltarea serviciilor organizației, instrumentele digitale și direcțiile strategice asumate pentru anii următori.

Prezență la nivel internațional

Discovery Awards - Country Partner România

<https://discoveryawards.org>

Discovery Awards este o inițiativă internațională dedicată identificării, recunoașterii și promovării proiectelor și organizațiilor care contribuie în mod concret la incluziunea persoanelor cu dizabilități. Inițiativa pune accent pe soluții practice, impact demonstrabil și abordări care pot fi replicate în contexte diferite.

Inițiativa este coordonată de EnAble India, organizație cu experiență extinsă în promovarea incluziunii economice și sociale a persoanelor cu dizabilități, în special în domeniul ocupării și al dezvoltării de competențe,

și susținută de Zero Project, o inițiativă internațională de cercetare și advocacy dedicată identificării și promovării soluțiilor inovatoare care sprijină drepturile persoanelor cu dizabilități, în conformitate cu Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

Candidatura noastră pentru rolul de Country Partner în cadrul Discovery Awards a fost acceptată în primăvara anului 2024, marcând începutul unei colaborări internaționale relevante pentru activitatea CED România.

Odată cu acceptarea acestui rol, am început construirea unui parteneriat cu EnAble India, care ne oferă cadrul necesar pentru a conecta inițiativele și exemplele de bună practică din România cu o rețea globală de actori activi în domeniul dizabilității și incluziunii.

În 2024, implicarea noastră s-a concentrat pe clarificarea rolului de Country Partner, pe alinierea valorilor și obiectivelor comune și organizarea și comunicarea competiției de soluții pentru anul 2024.

Asumarea acestui rol se înscrie în direcția noastră strategică de a consolida prezența CED România în inițiative internaționale și de a contribui la vizibilitatea și recunoașterea proiectelor relevante din România în domeniul incluziunii persoanelor cu dizabilități.

Recunoaștere internațională - Zero Project

https://zeroproject.org/fileadmin/root_zeroproject/Downloads/Publications/2024_Inclusive-Spaces-Report_ZeroProject_SGENable.pdf

Proiectul de accesibilizare a Muzeului Apei din Timișoara a fost inclus în publicația **Champions of Inclusive Spaces a Zero Project** ca exemplu de bună practică la categoria Inclusive Art.

Proiectul este prezentat ca un exemplu de transformare a patrimoniului industrial într-un muzeu accesibil și incluziv, demonstrând cum spațiile istorice pot fi reinterpretate pentru a răspunde nevoilor unor categorii diverse de public.

Publicația face parte dintr-un amplu demers internațional de cercetare, prin care Zero Project a identificat, din 2008 până în prezent, peste o mie de soluții inovatoare pentru îmbunătățirea vieții persoanelor cu dizabilități. Ediția din 2024 a fost lansată în cadrul Zero Project Asia Pacific Symposium, în noiembrie 2024.

Dezvoltare organizațională

Audara - rescriere și extindere strategică

<https://audara.eu>

Pe baza experienței acumulate în proiectele Open Buildings și Feel the City, am decis rescrierea completă a aplicației Audara.

Noua versiune este concepută ca un instrument modular, bilingv (română- engleză), web-based, destinat evaluării accesibilității spațiilor construite.

Aplicația va fi pilotată în 2025 la Viena și Ankara, în cadrul proiectului Open Buildings, ca parte a strategiei de extindere europeană.

Investiție în deschiderea unui centru de imprimare 3D de machete tactile

Experiența Feel the City a condus la decizia de a investi în înființarea unui centru de imprimare 3D specializat în realizarea de machete tactile.

Cu sprijinul sponsorizărilor primite, am achiziționat două imprimante profesionale cu rășină (Phrozen Sonic Mega 8K V2 și Phrozen Sonic Mighty), a fost realizat trainingul echipei și am început realizarea de teste folosind diverse tipuri de rășini.

Această investiție creează o infrastructură tehnică esențială pentru proiecte viitoare în domeniul culturii, educației și accesibilizării.

Accesibilitate 360 - Unitate protejată

<https://accesibilitate360.ro>

Am decis înființarea unității protejate Accesibilitate 360, ca structură economică dedicată furnizării de servicii realizate de persoane cu dizabilități, în care să livrăm, cu și pentru persoane cu dizabilități și cu ajutorul instrumentelor inovative pe care le-am creat, Audara și ArtEcho, servicii precum:

- evaluări de accesibilitate fizică și digitală;
- accesibilizare fizică și digitală;
- creare de conținut;
- producție de machete tactile 3D;

Suntem bucuroși că echipa noastră beneficiază acum de competențe profesionale și experiențe trăite de noii noștri colegi: o persoană nevăzătoare, o persoană utilizatoare de scaun rulant și o persoană cu dizabilități invizibile

Sponsori și parteneri

Suntem profund recunoscători companiilor care ne-au susținut financiar, permițându-ne să ne dezvoltăm și să creăm proiecte inovative:

- Briza Mării Negre
- Qonditive Software
- Forj Technology Applications
- Accenture România

Prin sponsorizări directe și redirecționări în limita a 20% din impozitul pe profit sau veniturile microîntreprinderilor prin Formularul 177. Suntem, de asemenea, recunoscători tuturor persoanelor fizice care au redirecționat către noi sume reprezentând până la 3,5% din impozitul anual datorat, prin Formularul 230 - <https://redirectioneaza.ro/ced-romania>